

1. Гамсун К. Пан. *Відлуння самотності: Кнут Гамсун та контекст українського модернізму* / Упоряд. Ю. Ємець-Доброносова. Київ : Факт, 2003. С. 181–280.
2. Коцюбинський М. Тіні забутих предків. *Коцюбинський М. Твори* : у 3 т. Київ : Дніпро, 1965. Т. 2. С. 316–367.
3. Піддубна Р. «Тіні забутих предків» Коцюбинського: міфопоетика та ліро-епос. *Слово і час*. 1992. №11. С. 68–72.
4. Старовойт Л., Гурдуз А. Пантеїстична філософія художнього світу М. Коцюбинського і К. Гамсуна (на матеріалі творів «Тіні забутих предків» і «Пан»). *Література. Фольклор. Проблеми поетики* : зб. наук. праць. К.; Одеса, 2002. Вип. 10. С. 124–133.

Федірко Христина

магістрантка факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Штонь Олена

СПЕЦИФІКА ОБ'ЄКТІВ ПОРІВНЯНЬ У РОМАНІ НАДІЇ ГУМЕНЮК «ВЕРЕСОВІ МЕДИ»

Вивчення виражальних засобів, зокрема порівнянь, та їх ролі у репрезентації авторської мовної картини світу - актуальний напрямок української лінгвостилістики. Адже саме порівняння є одним з найбільш яскравих експресивних стилістичних ресурсів і це зумовлює активне функціонування таких тропів у художніх текстах.

Мовно-художня практика сучасної української письменниці Надії Гуменюк ще не була предметом ґрунтовного лінгвостилістичного дослідження, тому становить цікавий і багатий матеріал для вивчення структури, семантики і

стилістичних функцій порівняльних конструкцій. Це й зумовлює **актуальність** нашої наукової розвідки.

У порівняннях мовознавці виділяють два основні та необхідні компоненти:

1) суб'єкт порівняння – предмет чи явище, ознаки якого ми пізнаємо, розкриваємо за допомогою іншого (те, що порівняють) ;

2) об'єкт порівняння – предмет чи явище, характерні ознаки якого використовують для характеристики пізнаваного (те, з чим порівняють) [2, с.271].

Ці компоненти сприяють створенню тієї частини інформації, що відображає художнє бачення дійсності автором та узгоджується з його індивідуальною картиною світу.

Порівняльні конструкції у мовній тканині роману Надії Гуменюк «Вересові меди» – виразний стилістичний засіб. За своєю семантикою і структурою вони представляють різні групи.

Об'єкти порівнянь у романі «Вересові меди» репрезентують сегменти авторської мовної картини світу Надії Гуменюк, серед них зокрема найчастіше письменниця обирає такі групи: **тваринний світ** «*Одні виють, як вовки, інші ревуть, як бики!*» (с. 146); **рослинний світ** «*Денниця червоніла над світом, як вранішня ружа, обмита дощами*» (с.188); **природні стихії** «*Настина гареча і шмидка, як вогонь*» (с. 60), **небесні світила** «*Усього якихось кілька штрихів – і вона засяє, як справжня зірка*»(с.158); **людина** «*Згадає баба, як дівкою була, та й помолодшає*» (с. 77); **реалії довкілля та предмети побуту** «*Язика з самого ранечку наперечували і нагострювали, як оце я ниньки – свою сокиру*» (с. 17); **абстрактні поняття** «*Переступив поріг, і став над головою, як гріх – над душею, водить твердим, немов цурпалок, пальцем по лезу сокири*» (с. 15); **назви хвороб** «*Маму ніби пропасниця біла*» (с. 96), **продукти харчування** «*Наливаєшся, як яблучко*» (с.54); **містичні поняття** «*Обличчя*

бліде й застигле, як у зомбі» (с.112); сталі вирази «Тиміш знову як Пилип із конопель» (с. 18); поняття, пов'язані з релігією «Поки отець Онуфрій, терплячий, як Бог, відполював його травами та підтримував молитвами» (с. 219) та ін.

Кожна група представлена у творі по-різному. Найбільш широко функціонує група «людина». Авторка часто вживає порівняльні конструкції, де переважно характеризується образ особи загалом - її зовнішні риси та психологічний стан. Порівняння чітко дають зрозуміти читачеві як і образ людини, так і її поведінку, рухи, характерні особливості та емоційний стан.

Найбільш частотними групами серед об'єктів порівнянь, що яскраво репрезентують сегменти авторської мовної картини світу, у романі «Вересові меди» виступають: людина (25%), тваринний світ (19%), реалії довкілля (15%), рослинний світ займає 11%, сталі вирази – 8%, а ось групи «хімічні явища, речовини» та «музичні інструменти» складають лише по 1,2% і функціонують не часто. Найменш чисельною групою об'єктів є «транспорт», який займає 0,3% від кількості усіх описаних об'єктів.

Отже, індивідуально-авторська картина світу Надії Гуменюк позначена вживанням порівняльних конструкцій як найяскравіших образних одиниць, що є концептуальною базою для створення образності тексту. Порівняння у романі «Вересові меди» викликають широке коло асоціацій, актуалізують образні уявлення про описані у творі фрагменти національної картини світу. У порівняльних структурах письменниця втілила власний світогляд та свою життєву позицію.

Список використаної літератури

1. Гуменюк Надія «Вересові меди»: книга. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 320 с.

2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Вид. 3-тє. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
3. Кучеренко І. К. Порівняльні конструкції мови в світлі граматики: монографія. Київ: Вид-во Київ, 1959. 105 с.
4. Штонь О. П. Порівняння в авторській мовній картині світу Василя Слапчука. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Мовознавство*. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2016. Вип. 1 (25). С.118–123.

Флюнт Вікторія

студентка другого курсу Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Йолкіна Лариса

КОНЦЕПТ ГЕРОЇЧНОГО У ТВОРАХ ДЛЯ ДІТЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАННЯ ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ «МАЛЕНЬКИЙ ДЗВОНАР З КОНОТОПУ»)

Активна фаза наступу московитів актуалізувала питання героїчного в літературі. У попередні десятиліття найактивніше тема боротьби проти ворога активно розроблялась у творчості письменників діаспори, зокрема й Леоніда Полтави, який активно писав для дітей.

Доробок митця досліджено в працях Д. Бучинського, Ю. Григорієва, І. Кошелівця, І. Левадного, Л. Машталер, А. Ткаченко, О. Чернобаєва та ін. Але творчість для дітей та юнацтва ще залишається малодослідженою.

Мета дослідження: розкрити концепт героїчного на матеріалі оповідання «Маленький дзвонар із Конотопу» Леоніда Полтави.